

SCISO

SOCIETIES

ปีที่1 ฉบับที่4 ตุลาคม 2562

Editor's LETTER

สวัสดีค่ะ พบกับจุลสาร SCISO Societies ฉบับนี้เป็นฉบับที่ ๔ ประจำเดือนตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๒ ในฉบับนี้ได้นำเสนอบทความและเกร็ดความรู้ต่าง ๆ ได้แก่ บทความเกี่ยวกับเทคโนโลยี Artificial Intelligence (AI) หรือ “ปัญญาประดิษฐ์” ซึ่งเป็นเทคโนโลยีทางสารสนเทศที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก ในขณะนี้ บทความเรื่อง AI ในจุลสารฉบับนี้จะนำเสนอ ๒ บทความคือ บทความแรกเรื่อง “Artificial Intelligence จะเปลี่ยนแปลงโลกของเรา” เป็นการอธิบายถึงหลักการและกระบวนการของเทคโนโลยี AI ส่วนบทความที่สองเรื่อง “AI - Chat Bots ช่วย HR ได้อย่างไร” เป็นบทความเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยี AI มาใช้ในงานบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ นอกจากบทความที่ให้ความรู้ทางด้านเทคโนโลยี AI แล้ว ยังมีบทความเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอีก ๒ บทความ บทความแรกคือ “เพราะจังหวะและเวลา...” เรื่องเล่าจากประสบการณ์การลงภาคสนามในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่จังหวัดสระแก้ว และบทความที่สอง “แนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน” ซึ่งเป็นการอธิบายเกี่ยวกับแนวทางในการบริหารจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับประเทศ นอกจากบทความดังกล่าวแล้วยังมีเกร็ดความรู้เกี่ยวกับการเดินทางในประเทศสิงคโปร์ ประเทศเพื่อนบ้านของเรา

กองบรรณาธิการขอขอบคุณผู้อ่านทุกท่านที่ติดตามจุลสาร SCISO Societies ของคณะวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ หากมีคำติชมหรือข้อเสนอแนะใด ๆ สามารถแจ้งเข้ามายังกองบรรณาธิการจุลสารได้ ทางกองบรรณาธิการยินดีที่จะแก้ไขและปรับปรุงจุลสารนี้ให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้นต่อไป

พรรณธร คุรุเนตร

บรรณาธิการ

CONTENTS

SCISO-ENVI

เพราะจังหวะ และเวลา....

จักรพันธ์ นาน่วม และอำนาจ ว่องไว

SCIPUB

แนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับ
ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ธวัชชัย นาอุดม

IT HAPPY LIFE

Artificial Intelligence จะเปลี่ยนแปลงโลกของเรา

อรรถพร แซ่วัสด์

HR CORNER

AI-Chat Bots ช่วย HR ได้อย่างไร

อรณิชา บุตรพรหม

BORDER TRADE & LOGIS TRICK

การขนส่งของประเทศสิงคโปร์

ดร.เบญญาดา กระจ่างแจ้ง

จักรพันธ์ นานวม และอำนาจ ว่องไว

วันนี้วันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ.2562 หมอเปีย หรืออำนาจ ว่องไว นักวิชาการสาธารณสุข ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองหอย ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลฝักขะ อำเภอดงนาคร จังหวัดสระแก้ว ก้าวเข้ามาในองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นสถานที่ที่เคยเข้ามาหลายครั้ง หลายหน ด้วยฐานะที่แตกต่างกัน เช่น การติดต่อของบประมาณจากกองทุนหลักประกันสุขภาพตำบล เพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของคนในพื้นที่ที่เค้าดูแลอยู่ แต่วันนี้เป็นวันที่เค้าเฝ้ารอ อยากจะเห็นสิ่งที่แอบหวังเล็กๆ มาตลอดเป็นจริงขึ้นมา นับตั้งแต่วันแรกที่มาทำงานในพื้นที่นี้ก็เป็นเวลากว่า 20 ปี จนเมื่อมีการประกาศใช้ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ของประเทศ เมื่อ 10 ปี ก่อน และมาจนถึงวันนี้ คำ ๆ หนึ่งที่เคยได้ยิน และหวังจะเอามาใช้ในพื้นที่นี่ แต่ก็ไม่รู้ว่าจะเริ่มยัง ทำยังไง หรือจะมีคนเอาด้วยไหม จนถึงวันนี้ได้หนังสือเชิญจากศูนย์ประสานงานจังหวัดสระแก้วร่วมกับ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยมีสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว เป็นพี่เลี้ยง เชิญมาประชุมที่นี้ เพราะว่าจะมีทีมงานมาชวนทำ “ธรรมนูญพื้นที่” ของตำบลฝักขะ เห็นว่าคนที่ได้รับหนังสือเชิญมีคนที่นี่เค้ารู้จักอยู่หลายคน ทั้งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชน ผู้อำนวยการโรงเรียน แล้วได้ข่าวว่า ปลัด อบต. กำนายก อบต.จะเข้ามาร่วมประชุมด้วย

“เอานะ ลองดู วันนี้อาจจะได้เรื่องก็ได้”

พอเข้ามาในที่ประชุมก็พบเจอคนที่ได้ข่าวว่าได้รับหนังสือเชิญหนึ่งอยู่เกือบพร้อมหน้าแล้ว หมอเปียก็เดินไปนั่งที่ฝั่งซ้ายของประธาน มองไปรอบห้องประชุม เห็นคนหนาตากว่าปกติ มีผู้ที่เป็นตัวแทนของชุมชนต่างๆ มีความหลากหลาย และน่าจะครอบคลุมคนทั้งตำบล บางคนก็คุ้นเคยกันมาก่อนเพราะทำงานในพื้นที่ด้วยกัน จากที่เคยสัมผัสมาเค้าก็รู้ว่าบางคนมีความต้องการ หรือจุดมุ่งหมายในการทำงานที่แตกต่างกันบ้าง ไม่ได้เหมือนกันหมดซะทีเดียว แต่ก็ดีนะ เพราะน่าจะได้มุมมองความคิดที่แตกต่างกัน เอามาถก เอามาคุยกันให้เรียบร้อย จะได้หาแนวทางเดินไปด้วยกัน

จนถึงตอนเริ่มประชุม หลังจากที่ประธานในที่ประชุม นายก อบต.กล่าวเปิดการประชุมเสร็จ ก็เชิญให้อาจารย์จากมหาวิทยาลัยบูรพาอธิบายให้ฟังเกี่ยวกับธรรมนูญพื้นที่ ว่ามีที่มาที่ไปอย่างไร มีกระบวนการในการจัดทำดำเนินการ และประเมินผลอย่างไร ในระหว่างนั้นเค้าก็มองไปรอบๆ เพื่อสังเกตปฏิกริยาของคนเข้าร่วมประชุม มองสายตา รวมทั้งท่าทางการแสดงออกต่างๆ พบว่า บางคนก็มีความเข้าใจ บางคนก็ยั้งงๆ อยู่ แต่ก็มีการที่ให้ความร่วมมือดี

“อืมมม น่าจะพอไหวนะวันนี้ อย่างน้อยก็ไม่มีคนขอตัวกลับบ้าน”

จนเมื่อเข้าสู่ประเด็นปัญหาที่จะหยิบยกมาคุยกัน ทีมงานก็เล่าว่าได้ลงพื้นที่มาเพื่อทำความเข้าใจ และรับฟังประเด็นที่ทางพื้นที่สนใจแล้ว ซึ่งก็มีประเด็นที่เป็นปัญหามาอย่างยาวนาน และต้องการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน คือ ประเด็นการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ทั้งที่มีที่มาจากชุมชนของเราเอง และที่ถูกทิ้งจากรถขายอาหารหรือรถอื่นๆ ที่สัญจรผ่านไปมา ประเด็นเรื่องโรคพิษสุนัขบ้า ที่ช่วงนี้กำลังระบาด หมาบางตัวที่มีเจ้าของก็ตีไป เพราะเจ้าของได้รับบริการฉีดวัคซีนจากปศุสัตว์โดยการประสานงานของอบต. แต่หมาจรจัดหรือหมาที่มีเจ้าของบางตัวที่ไม่สามารถจับฉีดวัคซีนได้ก็มีจำนวนไม่น้อยเหมือนกัน

อีกประเด็นหนึ่งคือเรื่องกรรมดินที่มีปัญหาขัดแย้งกันระหว่างเพื่อนบ้านใกล้เรือนเคียงกัน เพราะอีกคนหนึ่งถมดินให้สูงกว่าทำให้ช่วงที่มีฝนตกน้ำไหลลงไปยังพื้นที่ข้างเคียง เค้ายกเห็นมาหลายรายละ ที่มีเรื่องขัดแย้งกันด้วยประเด็นนี้ พออาจารย์นำเสนอประเด็นและแนวทางที่ร่างมาเสร็จ ก็เปิดโอกาสให้คนในที่ประชุมถกกันถึงสาเหตุและแนวทางการแก้ไข ซึ่งในส่วนของประเด็นการจัดการขยะก็เหมือนๆ กับพื้นที่อื่นที่ประสบปัญหา แต่เรื่องพิษสุนัขบ้านี้สิ น่าสนใจไม่น้อย ยิ่งเค้ามองหน้าทีดูแลเรื่องสุขภาพของคนในพื้นที่โดยตรงแล้ว ยิ่งอยากจะฟังแนวความคิดของคนอื่นๆ ดู อาจจะมีแนวความคิดใหม่ๆ ที่เค้ายังไม่เคยนึกถึงก็ได้

“ขออนุญาตครับ” ตัวแทนผู้ใหญ่บ้านท่านหนึ่งยกมือ

“เชิญครับ คุณลุง”

“ในเรื่องพิษสุนัขบ้านี้ ส่วนมากหมาที่มีเจ้าของเค้ายกจะได้ฉีดวัคซีนกันหมดนะครับ ยกเว้นพวกหมาจรจัด หมาวัด หรือหมามีเจ้าของบางตัวที่จับไม่ได้”

“แต่บางกรณี เจ้าของบางคนก็มีหมามากเกินไปนะ มันชอบวิ่งไปนู่นมานี่ ทำความเดือดร้อนให้คนอื่น” พี่อีกคนเสริม

“ทางอบต. เราก็จัดหาวัวคขึ้นมาให้ละ อย่างปีที่แล้วก็ใช้งบประมาณไปพอสมควรเลย” ปลัดตอบให้ความเห็นเพิ่มเติม

“ถ้าอย่างนั้น มันจะดีไหมครับ ถ้าเรากำหนดจำนวนหมาที่แต่ละบ้านเลี้ยงได้”

“ก็น่าสนนะ เพราะทางอบต.จะได้จัดสรรงบประมาณเพื่อจัดหาวัวคขึ้นได้ง่ายด้วย”

สุดท้ายที่ประชุมก็มีมติให้ “กำหนดให้มีสุนัขและแมวมีจำนวนภายในบ้าน (รวมเกิดใหม่) มีจำนวนไม่เกิน 6 ตัว (สุนัข 3 ตัว และแมว 3 ตัว) ซึ่งสุนัขและแมวในจำนวนนี้จะได้รับการดูแลและให้บริการโดยอบต. ตามนโยบาย หรือโครงการที่กำหนดหรือส่งเสริมโดยภาครัฐ เช่น การฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้าในสุนัขและแมว ส่วนที่นอกเหนือจากจำนวนนี้ ให้เป็นภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าของเอง”

อิมมมมม ก็ดีนะ เราไม่เคยคิดถึงประเด็นนี้ หรืออาจจะเคยคิดแต่ไม่คิดว่ามันจะเป็นไปได้ ที่จะจำกัดการเลี้ยงหมาแมวของคนอื่น แต่ถ้าเป็น “ธรรมนูญพื้นที่” แบบนี้ ก็เท่ากับเป็นการกำหนดให้ทุกๆ คนเดินตามแนวทางเดียวกัน
จ้ะ.....

“ขออนุญาตครับ ผมอยากจะขอเพิ่มเติมเรื่องโรคไข้เลือดออกที่กำลังระบาดอยู่ด้วยครับ” หมอเปียเสนอบ้าง

“เชิญเลยครับคุณหมอ”

“เนื่องด้วยสระแก้วเป็นพื้นที่ที่มีโรคไข้เลือดออกระบาด จึงอยากให้เพิ่มเติมมาตรการที่แก้ไขในประเด็นนี้ เช่น การจัดการแหล่งน้ำขัง การใส่ทรายอะเบทป้องกันลูกน้ำยุงลายในภาชนะกักเก็บน้ำทุกบ้านเรือน กำหนดให้ประชาชนทุกคนรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในบ้าน เพื่อลดและทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุง หรือให้องค์การบริหารส่วนตำบลฝักขะจัดให้มีการประกวดหมู่บ้านปลอดลูกน้ำ”

“มันจะต้องมีเกณฑ์การประกวดแบบไหนครับ” อาจารย์มหาวิทยาลัยถาม

“เกณฑ์ที่ใช้กันก็อย่างเช่น ร้อยละของการปลูกน้ำยุงลายในแต่ละหมู่บ้าน” หมอเปียตอบ

“งั้นก็ดีนะ จะได้ป้องกันโรคไข้เลือดออก” ปลัดตอบให้ความเห็น

จากนั้นผู้อำนวยการโรงเรียนขอเพิ่มเติมประเด็นการตั้งครุภัณฑ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น เนื่องจากเริ่มมีการพบปัญหาในลักษณะนี้ในพื้นที่ ซึ่งในการแก้ไขปัญหานี้จะต้องอาศัยความร่วมมือกันของทั้งครูอาจารย์ในโรงเรียน ผู้ปกครอง และผู้ใหญ่ในชุมชน ช่วยกันสอดส่องดูแล

จากนั้นในที่ประชุมก็มีการเสนอประเด็นอื่นๆ ขึ้นมา เช่น ประเด็นการดูแลสระน้ำ/คลองสาธารณะ ซึ่งมีการถกเถียงจากมุมมองที่แตกต่างกัน ทั้งในส่วนของผู้ปฏิบัติและผู้ที่ได้รับผลกระทบ แต่สุดท้ายแล้วก็แบ่งสรรหน้าที่กันเรียบร้อยทั้งในส่วนของ อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประชาชนในพื้นที่

อืม.....ขอบนะ บรรยากาศแบบนี้ เราไม่ต้องเห็นตรงกันทุกเรื่อง ทุกด้าน ทุกประเด็นหรอก แต่ขอให้เวทีที่จะเอาเรื่องต่างๆ ขึ้นมาคุยกัน มาถกกันด้วยเหตุผล แล้วหาแนวทางปฏิบัติร่วมกัน มันจะถูกเรียกว่า “ธรรมนูญพื้นที่” หรืออะไรก็ได้ ขอแค่ให้ทุกคนในสังคมได้มีส่วนร่วมในการออกความเห็นและตัดสินใจอนาคตของพื้นที่ตัวเองก็พอ

ดีจังนะ..... “การมีส่วนร่วมของประชาชน”

การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environment Assessment; SEA) เป็นกระบวนการศึกษาวิเคราะห์ ประเมินความสามารถและขีดความสามารถในการรองรับของสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่การพัฒนานโยบายและแผนและแผนงาน โดยบูรณาการด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และเปรียบเทียบทางเลือกในการตัดสินใจ ซึ่งทำให้การตัดสินใจนั้นมีคุณภาพ รอบคอบ โปร่งใส และมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ถือเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการพัฒนาประเทศที่มีเป้าหมายมุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งการพัฒนาและผลักดันให้เกิดระบบ SEA ได้ถูกกำหนดไว้ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) กำหนดให้มีการปรับปรุงกระบวนการ SEA รวมทั้งใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) กำหนดให้ผลักดันการนำแนวทาง SEA มีผลบังคับใช้ทางกฎหมายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ประกอบกับการผลักดันให้มีการขับเคลื่อน SEA ให้มีผลเป็นรูปธรรม ได้ถูกกำหนดไว้ทั้งในแผนการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 แต่การนำ SEA ไปดำเนินการอย่างเป็นทางการยังเป็นระดับยังไม่ได้รับการผลักดันให้เป็นระบบและมีแนวทางที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

ดังนั้นเพื่อเป็นการผลักดันให้เกิดความเข้าใจและการนำเอา SEA ไปใช้อย่างเป็นระบบ กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จึงดำเนินการโครงการขับเคลื่อน SEA ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับ SEA ให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงรับฟังข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงข้อเสนอการจัดทำ SEA และ ร่างแนวทางการประเมิน SEA ในระดับยุทธศาสตร์ (SEA Guideline) ที่เหมาะสมกับประเทศไทย

การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ หมายถึง กระบวนการที่ใช้ในการวิเคราะห์และการมีส่วนร่วมซึ่งมุ่งการบูรณาการประเด็นทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม กับการวางแผนและการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อส่งเสริมนำไปสู่ความยั่งยืน

โดยมีขอบเขตและระดับเพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยหมายรวมถึงการบูรณาการในระดับนโยบาย แผน และแผนงาน ซึ่งสามารถนำไปใช้ให้ได้อย่างเหมาะสมกับบริบท กฎหมาย ระเบียบและข้อตกลง โดยมีหน่วยงานเจ้าของแผนงานเป็นหน่วยงานริเริ่มทำ SEA อย่างไรก็ดีการทำ SEA นั้นมีข้อแตกต่างจากการทำ Environmental Impact Assessment (EIA) อยู่หลายประการ เช่น SEA เป็นกระบวนการที่มีหลากหลายขั้นตอนและสามารถยืดหยุ่นได้มากกว่า EIA ที่มีกระบวนการเป็นขั้นตอนที่ชัดเจน รวมถึงเน้นการวิเคราะห์ที่ในมุมกว้างและการบูรณาการมากกว่า EIA นอกจากนี้ SEA ยังเน้นถึงการบรรลุวัตถุประสงค์และการป้องกันสิ่งแวดล้อม ในขณะที่ EIA จะเน้นที่การลดและบรรเทาผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมเป็นต้น

โครงสร้างและแนวทางของ SEA มีดังนี้

1. บทนำ เป็นการให้ความหมายของ SEA วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย และโครงสร้างของแนวทางการทำ SEA
2. ความเข้าใจพื้นฐาน เป็นการกำหนดขอบเขตและระดับการใช้ ประโยชน์ที่ได้รับและความสัมพันธ์กับแผนหรือแผนงาน
3. ขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงาน จะเป็นการถ่วงถ่วง และการกำหนดขอบเขต การพัฒนาและประเมินทางเลือก การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน การจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์และรายงานภาคประชาชน การติดตามตรวจสอบประเมินผลและการควบคุมคุณภาพ และการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน
4. การทบทวนกลไกการบริหารจัดการ จะเน้นถึงการทบทวนรายงานเบื้องต้น องค์กรและกลไกรวมทั้งระเบียบที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อน SEA

โดยการทำกระบวนการ SEA มีประโยชน์คือช่วยประหยัดเวลาและงบประมาณในการพัฒนาประเทศโดยหลีกเลี่ยงความเสียหายที่จะเกิดขึ้นต่อเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม รวมถึงเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในแผนหรือแผนงานอย่างเหมาะสมและโปร่งใส นอกจากนี้ SEA ยังช่วยในการบริหารและจัดการด้านการพัฒนาประเทศได้ดีและไม่และหยุดชะงัก ทำให้เกิดการวางแผนทางยุทธศาสตร์มากขึ้น สามารถหาทางแก้ไขก่อนความขัดแย้ง ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดความล่าช้าในการตัดสินใจ รวมถึงสามารถสนับสนุนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินงานตามแผนที่เหมาะสมและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อบรรลุการพัฒนาอย่างยั่งยืน

Thailand ลู๊ๆ Thailand ลู๊ๆ (ขณะเขียนกำลังเชียร์บอลไทยแข่งศึกฟุตบอลโลก 2022 รอบคัดเลือก โซนเอเชีย รอบ 2 กลุ่มจี) เอ้ย...ไม่ใช่ครับ^^ ที่ผู้เขียนอยากจะพูดถึงในคราวนี้ คือ คำว่า “Thailand 4.0” หลาย ๆ ท่านคงจะได้ยินคำนี้ผ่านหูมาบ้างไม่มากก็น้อย บางคนอาจจะงงว่าประเทศเราอยากจะเป็น “Thailand 4.0” เนี่ย ผ่าน Thailand 3.0 Thailand 2.0 ... มาตอนไหนไม่เห็นรู้ตัวเลย^^ อันนี้ผมไม่ขอพูดถึงแล้วกันครับ เรามาโฟกัสที่ “Thailand 4.0” กันดีกว่า

เราสามารถสรุปเป้าหมายสำคัญของ “Thailand 4.0” ได้สั้น ๆ คือ “ทำน้อย ได้มาก” หมายถึง การขับเคลื่อนประเทศด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรม ธุรกิจ และบริการต่าง ๆ ด้วยด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม ซึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) ต่าง ๆ เป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้เราบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ง่ายขึ้น (ทีมงาน it24hrs, 2560)

แล้วเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) ต่างๆ ที่บอกนั้น มีตัวไหนบ้างละที่กำลังเป็นที่กล่าวถึงในช่วงนี้ ถ้าให้ผู้อ่านลองนึก ๆ ดู ผมว่าต้องมีคนพูดถึง “ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) หรือ เอไอ (AI)” อย่างแน่นอน ดังนั้นเรามาทำความรู้จักกับ เอไอ (AI) กันดีกว่า

ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) หรือ เอไอ (AI) คืออะไร

(Nessessence, 2561) ได้ให้คำนิยามไว้ว่า “เครื่องจักร (machine) ที่มีฟังก์ชันที่มีความสามารถในการทำความเข้าใจ เรียนรู้ องค์ความรู้ต่าง ๆ เช่น การรับรู้ การเรียนรู้ การให้เหตุผล และการแก้ปัญหาต่าง ๆ เครื่องจักรที่มีความสามารถเหล่านี้ก็ถือว่าเป็น ปัญญาประดิษฐ์ (AI : Artificial Intelligence) นั่นเอง”

ระดับของ AI

Narrow AI

Assistance with or to take over very specific tasks.

General AI

Transfer & apply knowledge from one domain to another.

Super AI

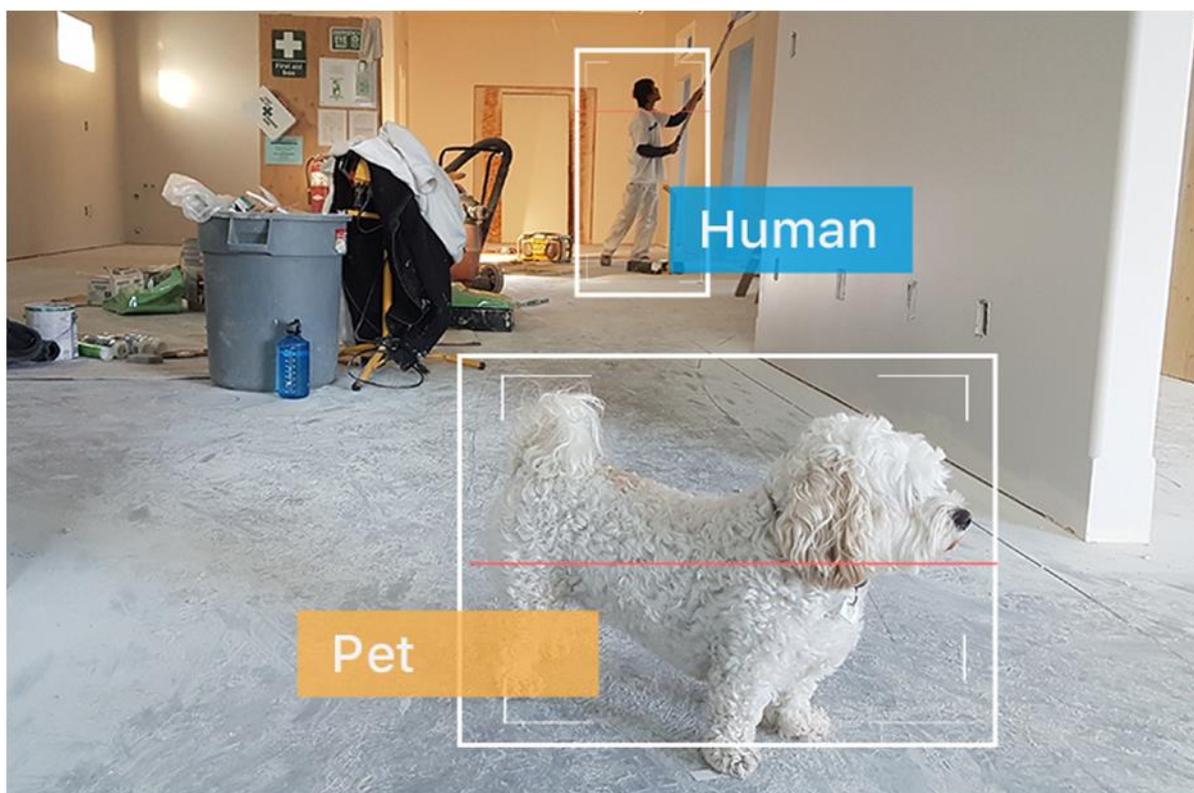
Machines vastly smarter than humans.

รูปที่ 1 แสดงระดับของ AI

รูปจาก: <https://startupglide.com/postulates-to-artificial-intelligence/>

จากรูป AI สามารถถูกจำแนกเป็น 3 ระดับตามความสามารถหรือความฉลาดดังนี้

1. **ปัญญาประดิษฐ์เชิงแคบ (Narrow AI)** หรือ **ปัญญาประดิษฐ์แบบอ่อน (Weak AI)** คือ AI ที่มีความสามารถเฉพาะทางได้ดีกว่ามนุษย์ เช่น AI ที่ช่วยในการผ่าตัด (AI-assisted robotic surgery) ที่อาจจะเชี่ยวชาญเรื่องการผ่าตัดดีกว่าคุณหมอยุคปัจจุบัน แต่แน่นอนว่า AI ตัวนี้ไม่สามารถที่จะทำอาหาร ร้องเพลง หรือทำสิ่งอื่นที่นอกเหนือจากการผ่าตัดได้นั่นเอง ซึ่งผลงานของ AI ณ ปัจจุบัน ยังอยู่ที่ระดับนี้

รูปที่ 2 ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์เชิงแคบ (Narrow AI) ในการตรวจจับวัตถุในภาพ
รูปจาก : <https://reolink.com/facial-recognition-security-camera-buying-guide/>

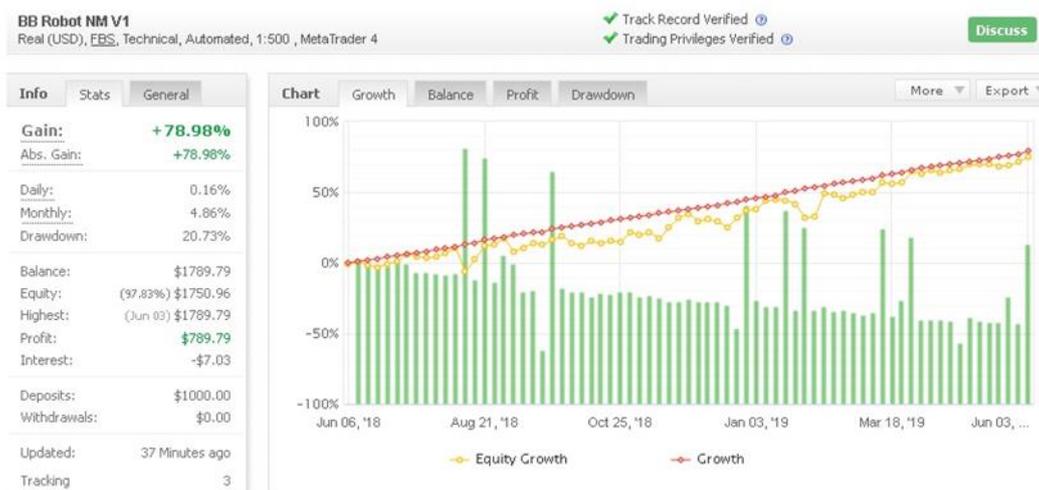
2. **ปัญญาประดิษฐ์ทั่วไป (General AI)** หรือ **ปัญญาประดิษฐ์เทียบเคียงมนุษย์ (Human-Level AI)** หรือ **ปัญญาประดิษฐ์แบบเข้ม (Strong AI)** คือ AI ที่มีความสามารถระดับเดียวกับมนุษย์ สามารถทำทุก ๆ อย่างที่มนุษย์ทำได้ และได้ประสิทธิภาพที่ใกล้เคียงกับมนุษย์ ทั้งความสามารถการคิดเชิงเหตุผล การวางแผนและแก้ปัญหา การคิดในเชิงซับซ้อน และสามารถเรียนรู้ได้จากประสบการณ์ได้

3. **ซูเปอร์ปัญญาประดิษฐ์ (Super AI)** คือ AI ที่มีความสามารถเหนือมนุษย์ในหลาย ๆ ด้าน รวมถึงความคิดเชิงสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ ความรู้เชิงภูมิปัญญา และทักษะทางสังคม

Machine Learning

คือ ศาสตร์ของการศึกษา วิธีการคิด (algorithm) ที่ใช้ในการเรียนรู้ (learn) จากตัวอย่าง (example) และ ประสบการณ์ (experience) โดยมีพื้นฐานมาจากหลักการที่เชื่อว่า ทุกสิ่งอย่างมีรูปแบบหรือแบบแผน (pattern) ที่สามารถ บ่งบอกความเป็นไปของสิ่งนั้น ๆ ซึ่งเราสามารถที่จะนำแบบแผนนี้ มาประยุกต์ใช้เพื่อทำการทำนายถึงความเป็นไปในอนาคต ได้ (prediction) เช่น การใช้ machine learning ในการทำนายราคาหุ้นในอนาคต จากข้อมูลกราฟในอดีตและปัจจุบัน

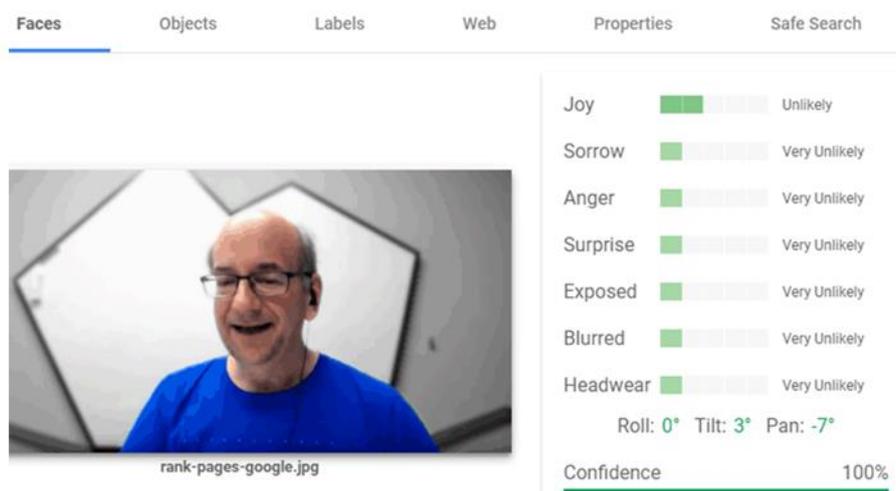

รูปที่ 6 แสดงตัวอย่างผลลัพธ์ของการนำ Machine Learning ในการวิเคราะห์หุ้น

รูปจาก : คุณ pinitsoft <https://pantip.com/topic/38932892>

Deep Learning

เป็นซับเซตของ Machine Learning โดย Deep Learning นั้นไม่ได้หมายความว่า มันคือการทำความเข้าใจองค์ความรู้ (knowledge) ในเชิงลึก แต่หมายถึงการใช้เครื่องจักร (machine) ใช้หลายๆ เลเยอร์ (layer) ที่แตกต่างกัน ในการทำความเข้าใจหรือเรียนรู้ข้อมูล โดยความซับซ้อนของโมเดล (model) ก็แปรผันตามจำนวนของเลเยอร์ (layer) ยกตัวอย่าง เช่น บริษัทกูเกิล ใช้ LeNet model ในการวิเคราะห์และทำความเข้าใจภาพ (Image recognition) โดยมีการใช้เลเยอร์ ทั้งหมด 22 เลเยอร์ โดยใน Deep learning, จะมีเฟสของการเรียนรู้ (learning phase) ที่ถูกสร้างขึ้นโดย Neural Network ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นสถาปัตยกรรมของ layer ที่แต่ละ layer ซ้อนทับกันอยู่ (stack)

รูปที่ 7 แสดงเครื่องมือการวิเคราะห์ใบหน้าของบริษัทกูเกิล

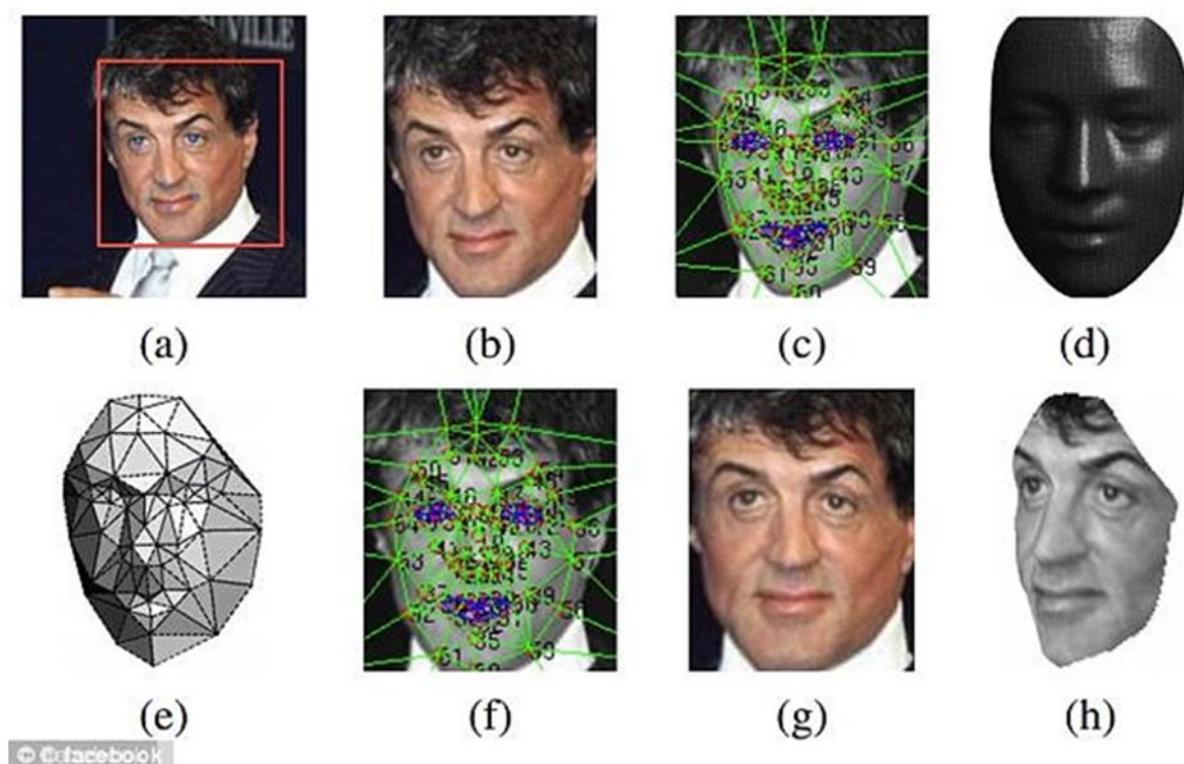
รูปจาก : <https://www.searchenginejournal.com/google-cloud-vision-tool/304237/#close>

แล้ว AI ถูกใช้ที่ไหนบ้าง

ปัจจุบัน ได้มีการนำ AI มาประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวาง ตัวอย่างเช่น

การนำเอา AI ไปประยุกต์ใช้ในงานที่ซ้ำซ้อน ตัวอย่างเช่น AI ในกระบวนการผลิตต่างๆ ซึ่งเป็นงานต้องใช้ความปราณีต และ ทำเหมือนเดิมตลอดเวลา(จนกว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิต) การนำ AI มาประยุกต์ใช้จะช่วยเพิ่มผลผลิต และ ยังลดความผิดพลาดในการผลิต เพราะว่า AI ไม่จำเป็นต้องพักและไม่มีความรู้สึกเหนื่อยล้าอีกทั้งยังไม่มีความรู้สึกเบื่อหน่ายต่องานที่ทำ

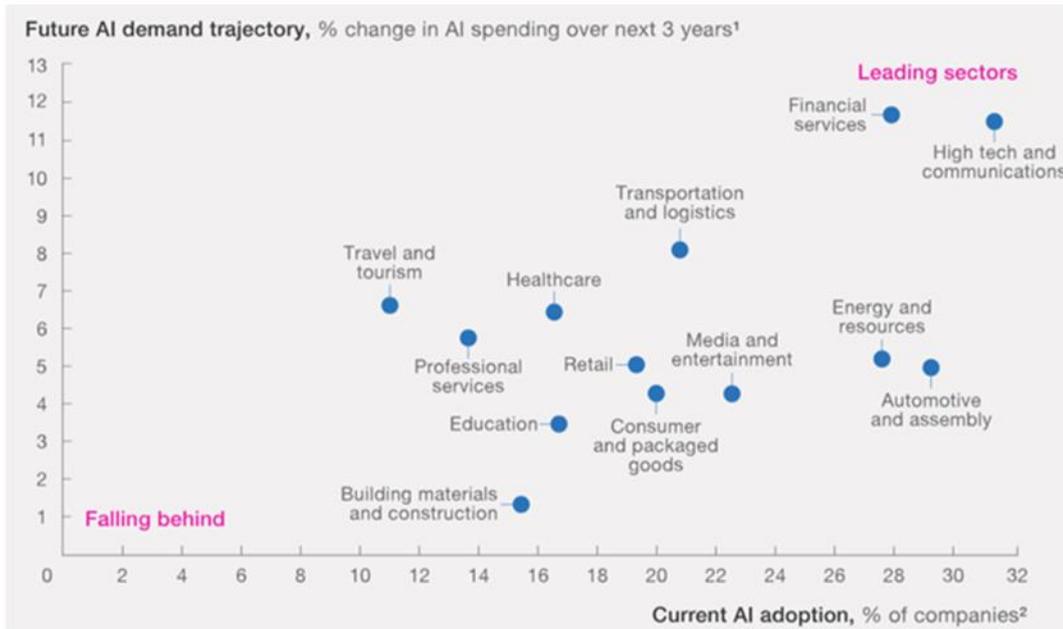
การนำเอา AI มาพัฒนาผลิตภัณฑ์ (product) ที่มีอยู่แล้ว ลองนึกถึง facebook สมัยก่อน ที่เวลาเราอัปโหลดรูปภาพเราต้องเสียเวลานานั่งแท็กเพื่อนทีละคนๆ แต่ปัจจุบัน facebook มี AI ที่ช่วยในการแท็กรูปได้อย่างอัตโนมัติ

รูปที่ 8 แสดงตัวอย่างการวิเคราะห์ใบหน้าของ Facebook เพื่อ Tag ผู้ใช้ให้ถูกต้อง

รูปจาก : <https://www.dailymail.co.uk/sciencetech/article-2946186/Facebook-soon-tag-photos-AUTOMATICALLY-Social-network-starts-rolling-DeepFace-feature.html>

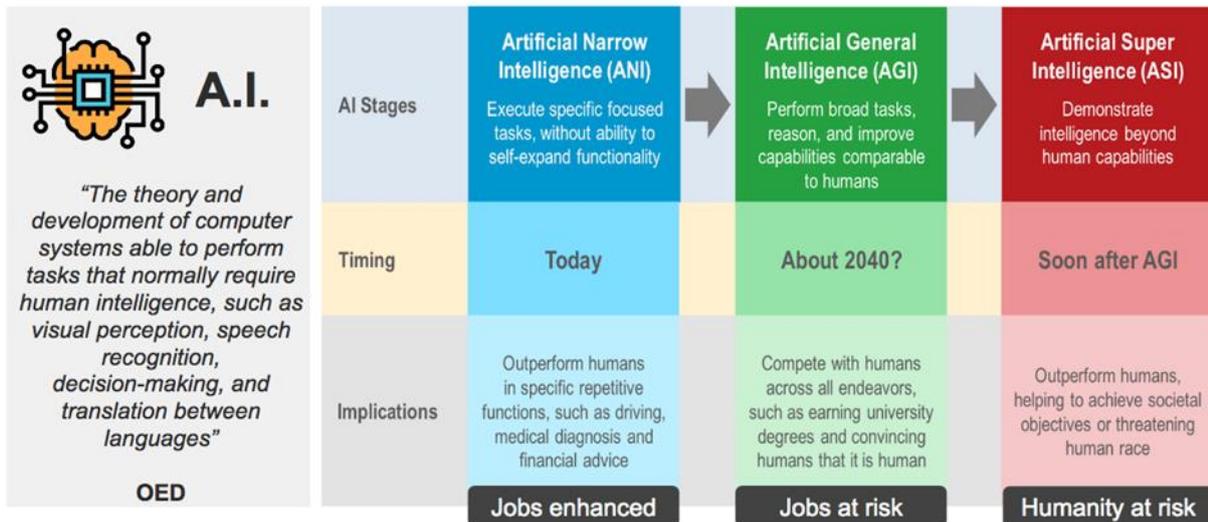
ปัจจุบัน AI ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในเกือบทุกอุตสาหกรรม ตั้งแต่ระดับการตลาด (marketing) ไปถึงระดับห่วงโซ่อุปทาน (supply chain) การเงิน (finance) การกระบวนการทำอาหาร (food-processing sector) จากผลสำรวจของบริษัท McKinsey พบว่า การให้บริการทางการเงิน (financial services) และการสื่อสารด้วยเทคโนโลยีล้ำสมัย (high tech communication) เป็นด้านที่มีการใช้ AI เป็นระดับแนวหน้า เมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ

รูปที่ 9 แสดงปริมาณการนำเอา AI ไปใช้งานในด้านต่าง ๆ

รูปจาก : <https://www.thaiprogrammer.org/2018/12/whatisai/>

ผลกระทบที่ “อาจจะ” เกิดขึ้นจาก AI

รูปที่ 10 แสดงผลกระทบที่ “อาจจะ” เกิดขึ้นจาก AI

รูปจาก : <https://lawtomated.com/ai-for-lawyers-ani-agi-and-asi/>

จากรูปให้เห็นว่าแม้เทคโนโลยี AI จะช่วยอำนวยความสะดวกให้เราเป็นอย่างมาก แต่ในอีกแง่มุมหนึ่งก็อาจจะมีผลต่อชีวิตการทำงานของพวกเขาในอนาคตก็เป็นไปได้ ถ้าวันหนึ่งวันที่เทคโนโลยี AI พัฒนาไปจนถึงระดับที่สามารถทำงานได้เทียบเท่าหรือดีกว่ามนุษย์ได้ เมื่อนั้นเราก็อาจจะโดนเทคโนโลยี AI แย่งงานไปทำแทนทั้งหมดก็ได้

ซึ่งในปัจจุบันงานเฉพาะทางบางอย่างเอง ก็เริ่มมีผลกระทบให้เห็นบ้างแล้ว เช่น อยากรู้อายุสวยๆ เก็บไว้เป็นความทรงจำ สมัยก่อนต้องจ้างช่างกล้องดีๆ เก่งๆ มาถ่าย แต่สมัยนี้แค่ใช้กล้องมือถือดีๆ สักหน่อยก็ได้ภาพสวยตั้งใจแล้ว เป็นต้น ดังนั้นเพื่อให้เราสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมแห่งการแข่งขันที่ไม่ได้แข่งขันกันเฉพาะมนุษย์เพียงอย่างเดียว ยังต้องแข่งกับหุ่นยนต์ที่ใช้เทคโนโลยี AI อีกทางด้วย เราจึงต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ปรับตัว และเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับเทคโนโลยี AI หรือเทคโนโลยีที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างเหมาะสมต่อไป

เหมือนกับที่มีคนได้กล่าวไว้ว่า “คิดจะแข่งกับ AI อย่าไปคิดเลย แข่งไปสุดท้ายก็ไม่ชนะ ผู้เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขดีกว่า”

Bibliography

Nessessence. (2561, 12 15). ปัญญาประดิษฐ์ (AI : Artificial Intelligence) คืออะไร ??? (Nessessence, Editor, สมาคมโปรแกรมเมอร์ไทย, Producer, & สมาคมโปรแกรมเมอร์ไทย) Retrieved 09 16, 2562, from สมาคมโปรแกรมเมอร์ไทย: <https://www.thaiprogrammer.org/2018/12/whatisai/>

ทีมงาน it24hrs. (05 01 2560). ไทยแลนด์ 4.0 คืออะไร. (ดร.ปานระพี รพิพันธุ์ และทีมงาน, ผู้อำนวยการสร้าง, และ บริษัทอะแฮพเพนเนอร์ จำกัด) เรียกใช้เมื่อ 16 09 2562 จาก ไอที 24 ชั่วโมง: <https://www.it24hrs.com/2017/thailand-4-0/>

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (n.d.). ปัญญาประดิษฐ์. Retrieved 09 16, 2562, from วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี: <https://th.wikipedia.org/wiki/ปัญญาประดิษฐ์>

ในยุคทศวรรษที่ 21 นี้ Technology ได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากมาในชีวิตคนเรา ในการทำงานนั้นองค์กรชั้นนำต่าง ๆ ได้เริ่มนำเอา Technology AI (Artificial Intelligence) เข้ามามีส่วนร่วม และช่วยในการทำงานมากขึ้น เพื่อสร้างภาพพจน์ความทันสมัย ขจัดอคติ ขจัดความล่าช้า และเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันขององค์กร สร้างฐานลูกค้าใหม่ และรักษาลูกค้าเก่าได้ดี ในงานของการจัดการทรัพยากรมนุษย์นั้น AI ได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เลย

ให้ผู้คนเกิดความกลัว AI หลายคนกลัว ที่ AI เข้ามาแล้วงานที่เคยทำจะหายไปอาจจะเข้าใจผิดไปอย่างมาก คนได้ออกแบบ AI มาเพื่อช่วยเติมเต็มงานของเราให้ดีขึ้น ไม่ได้มาแทนที่เรา (Cheety, 2018) Chatbots เป็นตัวอย่างหนึ่งของ AI ที่ได้เข้ามาในงาน HR ประมาณ 3 ปีที่แล้ว ได้เข้ามาช่วยทำให้งาน HR สามารถเป็น Strategic Partner ได้จริง เนื่องจาก Chatbots สามารถทำให้คนมีเวลาไปขบคิดถึงการทำอะไรให้มียอดขายเพิ่มมากขึ้น ทำอย่างไรให้พนักงานมีความสุขมากกว่ามารอคอบ คำถามจากลูกค้าซึ่งส่วนมากก็จะป็นคำถามเดิม ๆ ดังนั้น Chatbots ซึ่งคนเรากลับมาเพื่อการตอบคำถาม การให้ข้อมูล เป็นโปรแกรมตอบกลับอัตโนมัติที่ช่วยงาน HR ให้ง่ายขึ้น พนักงานหรือแม้แต่ผู้บริหารสามารถไปทำงาน Core Function ได้ ในการตอบคำถามหรือให้ข้อมูลของ Chatbots นั้นขึ้นอยู่กับองค์กรจะตั้งค่าให้มีความสามารถหรือให้ข้อมูลได้มากน้อยแค่ไหน ปัจจุบันพบว่า ธุรกิจ e-commerce นั้นมากกว่า 60% ผู้บริโภคมีความพึงพอใจในการใช้ Chatbots มากขึ้น เพราะ Chatbots สามารถให้บริการได้ตลอด 24 ชม. มีความสามารถประมวลผลข้อมูลใหญ่ (Big Data) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นการที่ทรัพยากรมนุษย์มี AI เข้ามาในงานนั้น ไม่ได้น่ากลัวอย่างที่คิด กลับกัน AI สามารถทำให้พนักงานหรือคนนั้นจัดการงานได้ง่ายขึ้น ใช้ประโยชน์ในเวลาได้มากขึ้น ผู้บริหาร HR สามารถเป็นส่วนทางกลยุทธ์ (Strategic Partner) หรือเป็นตัวแทนสามารถนำพาให้องค์กรไปสู่ความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น (Change Agent) ได้อย่างแท้จริง

อ้างอิง

R.L. Chetty. (2018). AI is designed to complement us, not replace us, เข้าถึงได้จาก <https://www.htxt.co.za/2018/09/19/ai-is-designed-to-complement-us-not-replace-us/>

การเดินทาง เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่หลายคนให้ความสำคัญก่อนตัดสินใจเดินทางไปยังประเทศนั้นๆ นอกจากความสะดวกสบายของระบบการชำระค่าเดินทางระหว่างรูปแบบการเดินทาง และยังมีอีกหลายปัจจัยที่สนับสนุนการตัดสินใจเดินทางไปยังประเทศนั้นๆ เพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามายังประเทศ และการอำนวยความสะดวกสำหรับการเดินทางในประเทศ

Multimodal transport คือ การขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ แต่การขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบนั้น ไม่ใช่เพียงแค่กับสินค้าเท่านั้น การเดินทางของมนุษย์ก็สามารถใช้ได้เช่นเดียวกัน เช่น

ระบบขนส่งสาธารณะ การเดินทางใน กทม. บางคนเลือกใช้การเดินทางด้วยรถโดยสารประจำทางออกจากบ้าน เพื่อไปขึ้นรถ BTS หรือ MRT เพื่อไปยังจุดหมายปลายทาง หรือเลือกการขนส่งทางน้ำ (แม่น้ำเจ้าพระยา) แล้วต่อรถมอเตอร์ไซค์ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบของไทยยังคงมีต้นทุนสูง และการเชื่อมต่อในแต่ละรูปแบบยังไม่มีประสิทธิภาพในกระบวนการ

บทความนี้ขอเสนอ การเดินทางในประเทศสิงคโปร์ ซึ่งขึ้นชื่อเรื่องระบบขนส่งสาธารณะว่าดีที่สุดในอาเซียน มาเข้าเรื่องกันเลยโดยปกติแล้วสิงคโปร์ การเดินทางด้วยรถโดยสารสาธารณะ รถไฟฟ้า หรือ รถไฟใต้ดินนั้น คนที่สิงคโปร์นิยมใช้การ์ดซึ่งเป็นบัตรเติมเงิน (คล้ายกับประเทศไทย) แต่สามารถโดยสารได้ทุกรูปแบบการขนส่ง นักท่องเที่ยวก็เช่นเดียวกันสามารถซื้อ EZ link ซึ่งเป็นตัวโดยสารในการเดินทางสำหรับโดยใช้ Basic transport ของประเทศ ทั้งรถโดยสารประจำทาง MRT และ LRTซึ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางเป็นอย่างมาก เชื่อมต่อทุกรูปแบบการขนส่งสาธารณะ มีตัวใบเดียวเดินทางไปไหนก็ได้วิธีใดก็ได้ (มีอัตราค่าโดยสารถูกมาก) มีให้เลือกตามจำนวนวันที่นักท่องเที่ยวต้องการ และเมื่อนักท่องเที่ยวกลับก็นำตัวโดยสารไปคืนที่สถานี และรับค่ามัดจำคืน (รายละเอียดตัวตามลิงค์) นอกจากนี้ประเทศอื่นๆ ก็มีตัวร่วมในการเดินทางเช่นเดียวกัน เช่น ประเทศญี่ปุ่นมี Suica และ Pasma ประเทศเกาหลีมี T money และประเทศฮ่องกงใช้ Octopus เป็นต้น

แผนที่รถไฟในสิงคโปร์ การเดินทางอันแสนสะดวกและรวดเร็วในสิงคโปร์ก็ต้องยกให้ **รถไฟฟ้า MRT** และ **LRT** เชื่อมทุกจุดท่องเที่ยวสำคัญในสิงคโปร์เอาไว้หมดแล้ว สามารถเดินทางได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ในประเทศสิงคโปร์

ประเภทบัตรของระบบขนส่งสาธารณะของประเทศสิงคโปร์

1. บัตร Standard Ticket สิงคโปร์ หรือบัตรโดยสารแบบทั่วไป เป็นบัตรเดินทางแบบเที่ยวต่อเที่ยวที่ต่างจากบ้านเรา คือหลังจากเดินทางออกจากสถานี เครื่องจะคืนบัตรกลับมาให้ ซึ่งบัตรนี้สามารถใช้งานได้ 6 ครั้ง ภายใน 30 วัน โดยการใช้งานบัตรครั้งแรกสามารถซื้อผ่านทางเครื่องขายตั๋วอัตโนมัติได้ด้วยตัวเอง จะมีค่าบัตรเพิ่มขึ้นมา 10 เซนต์ ซึ่งเราจะได้กลับมาเป็นส่วนลดในการใช้งานเที่ยวที่ 3 ถ้าเราจะเดินทางครั้งต่อไปก็สามารถนำบัตรนี้ไปวางตรงแทนอ่านบัตรที่ตู้ จากนั้นก็กดเลือกสถานีปลายทางที่จะเดินทางแล้วก็หยอดเงินไปตามราคาค่าโดยสารบัตร Standard Ticket สามารถใช้ได้กับรถไฟฟ้าใต้ดิน MRT และ LRT (รถไฟฟ้าระยะสั้นแถวชานเมือง) แต่ไม่สามารถใช้จ่ายค่าโดยสารรถเมล์และค่าโดยสาร Sen-tosa Express

2. บัตร STP หรือ Singapore Tourist Pass เป็นบัตรแบบเหมาจ่ายเหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวมากๆ เพราะสามารถขึ้นได้ทั้ง MRT, LRT หรือ รถเมล์ได้แบบไม่จำกัดจำนวนครั้ง มีให้เลือกเหมาแบบ 1 วัน ราคา S\$10 (ประมาณ 250 บาท), 2 วัน ราคา S\$16 (ประมาณ 400 บาท) และ 3 วัน ราคา S\$20 (ประมาณ 500 บาท) โดยจะมีค่ามัดจำบัตรเพิ่มอีก S\$10 ซึ่งบัตรนี้เราจะต้องเอาไปคืนภายใน 5 วันหลังจากที่เราซื้อ เพราะซื้อปุ๊บถือว่าเปิดใช้งานแล้ว ถึงจะได้เงินมัดจำคืน แต่ถ้าเราคืนช้าก็จะถูกยึดเงินมัดจำนั่นเอง และตัวบัตรก็จะกลายเป็น บัตร EZ Link ทันที แต่ยอดเงินที่เหลือในบัตรนั้นยังคงอยู่และสามารถใช้ได้ สามารถหาซื้อได้จาก Ticket Office การแลกคืนบัตรจะมีการกำหนดสถานีไว้ ซึ่งในกรณีของเป็นนักท่องเที่ยวสามารถแลกคืนเงินได้ที่สถานี Changi Airport

สรุปเรื่องการเดินทางในประเทศสิงคโปร์ได้ว้าง่าย และสะดวกมากๆ นอกจากนี้ยังมีระบบ GPS ในการนำทาง แต่เราพิมพ์สถานที่ปลายทางที่ต้องการเดินทางไป ระบบจะขึ้นวิธีการเดินทาง ระยะเวลาในการรอคอยว่ากี่นาทีรถจะมา ซึ่งง่ายและสะดวกมากๆ สำหรับนักท่องเที่ยว

ที่มา: <https://www.facebook.com/Logistics-and-Cross-Border-Trade-Management>
<https://www.talontiew.com/transportation-in-singapore>
<https://www.mushroomtravel.com/page/travel-card-singapore/>